

Односи Русије и НАТО-а су веома сложени. Када је НАТО створен, Совјетски Савез је оштро реаговао издавањем «Декларације Министарства спољних послова СССР-а у погледу пакта Северног Атлантика». [1] Руси су у Пакту видели антисовјетско и експанзионистичко оруђе. Зато су одмах и оштро реаговали. Прво званично реаговање је поменута Декларација, која је објављена на више страних језика, па и српском – у Темишвару 1949. године. У Декларацију је изнет следећи став:

1. НАТО није дефанзивног него изразито офанзивног карактера
2. НАТО жели да учврсти доминацију Англо-Американаца и подјарми спољне и унутрашње политике европских земаља,
3. НАТО је «амерички план за доминацију светом».
4. У Декларацији се истиче да НАТО жели да «преузме команду над што већим бројем држава лишавајући их могућности вођења независне спољне и унутрашње политике» и употребљавајући их «као помоћно оружје за остваривање њихових агресивних планова» [2]

Према мишљењу академика Драгутина Лековића, «НАТО не само да се шири на исток, него претендује и да се као војни фактор *универзализује*, што је на јубиланом скупу поводом 50-годишњице постојања НАТО-а у Вашингтону и званично одлучено.»

[3]

То, другим речима, значи да не оставља могућност за постојање било какве друге себи непотчињене војне организације.

[4]

После слома СССР-а, односи Русије и НАТО-а улазе у фазу тзв. «демократског романтизма», који није дуго трајао. Бомбардовање СР Југославије (Србије и Црне Горе), 1999. године, романтику је претворило у свађу и сукоб. Кулминација сукоба је

краткотрајни рат између Грузије и Русије у коме је прва, иако припремана од Американаца и НАТО официра, поражена до ногу, али је одмах поново наоружана од НАТО-а и добила сваку подршку. [\[5\]](#)

Овај пораз НАТО-а није остао усамљен. Убрзо су НАТО генерали у Авганистану почели да причају о томе да им треба још војника, док су постојећи све чешће гинули. Медији су почели да проносе причу о поразу НАТО-а у Авганистану.

Суочивши се, дакле, са снажним отпором авганистанског народа, посебно једним његовим делом – талибанима, НАТО, односно САД и Енглеска, почињу да воде нову политику, која се огледа у два аспекта: прво, да увуче у овај рат што више земаља, и друго, да се помире са Русијом, те и њу увуку у овај рат. [\[6\]](#)

Тако је недавно генерални секретар (како то комунистички звучи) НАТО-а, *Андерс Фог Расмусен*, на редовној месечној конференцији за штампу дао сензационалну изјаву. Наиме, он је предложио Русији да узме учешће у рату у Авганистану. Према замисли Расмусена, НАТО би и даље «водио коло», а Русија би требало да преузме бригу око обуке војске Авганистана. Пошто су новинари били у чуду, Расмусен је додао да има сигнале из Русије да су заинтересовани за тешњу сарадњу са НАТО-ом у Авганистану.

Чињенице говоре да су представници руских власти давали изјаве да у потпуности подржавају борбу против талибана, коју воде НАТО и САД у Авганистану. Од конкретних ствари, запажа се да је Русија актуелној власти у Авганистану пружила велику подршку тако што је дала оружје за владину војску, а грађанима хуманитарну помоћ. Русија није ометала обнову рада авио-базе у Киргистану «Манас», већ је и сама 6. септембра 2009. године омогућила транзит невојних роба и материјала преко своје територије, али је до сада уверавала јавност да не намерава да у Авганистан шаље своју славну војску. [\[7\]](#)

До данас, међународне оружане снаге у Авганистану имају око 64.500 НАТО војника (око половине су Американци – 29.950), затим следе Енглези са 9.000 војника, Немци са 4.000, Французи са 3.160, Канађани са 2.800, Италијани са 2.795 војника.

Са простора заједнице независних држава, према подацима из јула месеца ове године, Азербејџан је у Авганистану имао 90 војника, Грузија једног и Украјина 10 војника. Сви они су потчињени америчком генералу *Стенлију Макристалу*.

Заиста, има изјава руских званичника које отварају могућност да се и Руси умешају у рат у Авганистану. Наиме, руски представник у НАТО-у, *Дмитриј Рогозин*, рекао је: «У случају пораза НАТО-а у Авганистану, одушевљени екстремисти би се запутили на север, у Таџикистан, Узбекистан и потом би се приближили нашој граници, која се, како је познато, уопште не чува». Затим је додао «да би кроз десет година имали рат у Казахстану који би се суочио са реалном исламском претњом».

НАТО генерали траже још 40.000 војника како би се избегао пораз. Не треба сумњати да би овај пораз имао крајње негативне последице за цели Запад, посебно САД и Европску унију, а дугорочно, како је већ наведено, и за Русију. [\[8\]](#)

НАТО команданти нису добили подршку актуелног председника САД, Барака Обаме. Из више разлога. Америка је суочена са економском кризом, долар губи вредност, а нестају и предности које је имала у свету. Зато је администрација Барака Обаме препоручила да се војска повуче из Авганистана и пређе на «дистанциони рат», како би се непријатељ исцрпио и уморио. НАТО војска, по овом плану, треба да се повуче из Авганистана у Пакистан (на саму границу са Авганистаном), тако да би борбу преузеле специјалне јединице (убиства верских вођа и команданта талибана...). Међутим, да би се то догодило мора се променити приступ, тј. мора се прећи на обавештајну сарадњу са свим службама у свету (обавештајни рад добија глобални карактер). То значи обавештајну сарадњу са суседима Авганистана, па тако и с Русијом, како би се размењивале информације, планови и заједно спроводиле антитерористичке акције.

Присетимо се да је Министарство иностраних послова Русије још 2007. године дало изјаву да би борба са нарко-босовима из Авганистана могла да уједини Русију и НАТО. Према последњим подацима руских обавештајних служби, у Авганистану има око 50 нарко-босова. Недавно је Савет безбедности Русије расправљао о овом проблему (присуствовао и председник РФ, Д. Медвједев) који је тражио да се разради државна антинаркотичка политика. Медвједев је подвукао неопходност сарадње са другим државама у циљу обезбеђења државних граница. [\[9\]](#)

Ово питање је приоритет за Русију, а међународне војне снаге у Авганистану немају

међу задацима приоритет борбе са нарко-босовима. Може се чак рећи да ту има и сарадње. На другој страни, генерални секретар НАТО-а у својој понуди Русији за сарадњу у Авганистану није ни речи изустео о овом, за Русију најважнијем проблему. Авганистански хероин убија око 30.000 младих људи у Русији, што је два пута више од губитака совјетске војске за девет година присуства у Авганистану. [\[10\]](#)

Осим, дакле, борбе са радикалним исламом и борбе против нарко-босова, Русија има још интереса који су такође важни и који би требало да буду уважени од НАТО-а да би се остварило «стратешко партнерство» коме тежи актуелни генерални секретар Алијансе.

Александар Владимир

, генерал-мајор и кандидат политичких наука (по нашем је то нешто између магистра и доктора наука) каже да је однос Русије са НАТО-ом одувек био испуњен међусобним супарништвом, борбом и неповерењем. Ово неповерење подстиче сам НАТО. Наиме, могуће је утврдити да ова војна организација

не поштује, намерно и стално, свој Устав

, да је инструмент рата, да често мења своју форму: некада је НАТО, а некада није (КФОР, СФОР итд). У Уставу НАТО-а је строго опредељена зона одговорности где ова армада може да изводи борбена дејства. Друго, такође према властитом Уставу, НАТО реагује само ако буде

нападнута

једна или неколико држава чланица. Затим се набрајају конкретне територије, и то територија било које чланице, француски део Алжира (данас изузет од Француске), Турска или острва у северно-атлантској зони која се налазе под јурисдикцијом неке чланице НАТО-а. Дакле, ни речи о могућности агресији на Југославију, Ирак, Авганистан... ширења на Исток, итд.

[\[11\]](#)

То изазива додатно неповерење Русије. [\[12\]](#)

Руси су народ који је и данас поносан на своју хришћанску (православну) веру и није склон да је мења за неку нову. [\[13\]](#) Управо је то разлог за сумњу у НАТО који промовише нехришћанске вредности, иако је у другој преамбули Устава записано да «Договарајуће стране испољавају решеност да заштите слободу, заједничко наслеђе и цивилизацију својих народа».

[\[14\]](#) Нажалост, то није једина манифестација непоштовања властитог Устава (чудно је да НАТО има Устав, иако није држава, већ војна организација која треба да има закон и правила – али то је друга тема). Све то, наравно, изазива подозрење Русије. Када се томе додају и следеће чињенице, онда је тешко рећи да може да буде искреног партнерског односа:

Русија и НАТО

Пише: Зоран Милошевић
понедељак, 19 октобар 2009 12:30

- НАТО још ни једном није манифестовао пријатељство према Русији (до 2009. године) [\[15\]](#)

- НАТО продужава да Русију посматра као непријатеља и није искључено да се припрема за рат са њом,

- НАТО води специјалну раздражујућу политику према Русији подржавајући сваку антируску војно-политичку организацију и акцију [\[16\]](#)-

—

- НАТО продужава да опкољава Русију, посебно у Средњој Азији и на Кавказу

- НАТО се никада није оградио од изјаве неких америчких званичника да Русију треба поделити на три дела, те да Сибир треба да припадне Американцима. [\[17\]](#)

С друге стране, НАТО није потребан Русији, јер, између осталог, Русија је самодовољна земља која, свакако, не жели да јој неко диктира норме понашања. Иако, дакле, анализе показују да Русија не треба да уђе у НАТО, она треба да ради «на зближавању са НАТО-ом». Услови под којима би се то догодило у самој Русији се разрађују и говори се о неколико најважнијих, као што су:

- НАТО се мора одрећи самопрокламујуће и неуставне обавезе «да штити вредности демократије и слободе личности» у Авганистану, Ираку, Грузији или Украјини. То је формулација која дозвољава олако мешање у све и свашта

- У случају договора око «стратешког партнерства», Русија у НАТО-у треба да има не «собу», већ «право» да не пристаје на одређене одлуке, да спречава по њу неповољне одлуке...

- НАТО нема обавезу ширење, те би престанак ширења био услов за «стратешко

партнерство»

- Конфликт НАТО-а са Русијом угрожава опстанак хришћанства у Европи и снажи њихове опоненте – радикални политички ислам, окултизам и Кину

- НАТО мора пристати на властиту трансформацију у «Савез безбедности» потчињен ОУН и Савету безбедности

- Израда сопствене европске стратегије Алијансе и отказивање безусловног потчињавања северно-атлантском хегемону – САД

- Стварање општег Савеза безбедности са Русијом, као евро-азијског система безбедности (као регионалног или међурегионалног подсистема безбедности ОУН)

- Усаглашавање вредности и стратешких циљева (теорија стратегије говори да су предуслови савезничких стратешких односа управо ове две ставке)

- То значи да и у Авганистану НАТО треба да води борбу и против нарко-босова и радикалног ислама (не само Ал-Каиде)

Закључак

Иако генерални секретар НАТО-а Расмусен, припремајући се за дијалог са Москвом у децембру 2009. године шаље добронамерне изјаве типа: «НАТО није непријатељ Русије», [\[18\]](#) «Ако Русију нешто угрожава, онда та опасност не долази са Запада, већ са југа», из чега извлачи закључак да је могуће стратешко партнерство, ипак остаје много тога што би требало разјаснити, те у пракси показати да је наступила промена политике од стране НАТО-а. [\[19\]](#)

С друге стране, јасно је да је НАТО суочен са поразом, те постаје очигледно да му треба Русија. То јасно исказује и генерални секретар НАТО-а, Андерс Фог Расмусен, најавивши да у децембру 2009. године одлази у Москву да преговара о овим питањима. Наравно, с обзиром на сложеност проблема, није реално очекивати да се све заврши само једним сусретом и кратким преговорима. Улози су велики, као и промене које морају да уследе, како у политици самог НАТО-а, тако и од стране Русије. С обзиром на болна искуства Руса у Авганистану, али и проблеме које има са авганистанском дрогом и исламским терористима, Русима неће бити тешко да «окрену ћурак наопако». Посебно је интересантно да ли ће Русија покренути питање заштите хришћанства у Европској унији, иако се нама чини да ова армада није саговорник за ово питање.

За сада је јасно да Русија има интереса да се укључи, јер, гле ироније, безбедност Русије зависи од успеха НАТО-а у Авганистану. То значи да и НАТО мора да мења своје циљеве и приоритете, да се заиста поведе стварна борба против исламиста, али и против авганистанских нарко-босова. Ако би се две стране договориле око ових питања, могуће је, дакле, и да се и руска војска поново нађе у Авганистану.

Литература

Боевое предложение, НАТО втягивает Россию в военную кампанию в Афганистане, <http://novopol.ru/text76850.html>
(09 октябрия 2009)

Владимиров, Александр: РОССИЯ и НАТО –

цивилизационный аспект настоящих и будущих отношений,

http://www.kadet.ru/lichno/vlad_v/Russia&NATO.htm

[Кирьянов](#) , Олег: НАТО зовет Россию на войну в Афганистан

<http://www.rg.ru/2009/10/08/nato-site-anons.html>

Коресподент, 07. 10. 2009.

Милошевић, Зоран: О правима руске националне мањине у прибалтичким

државама, *Српска политичка мисао*, бр. 1 – 2, Београд, 2005.

Милошевић, Зоран: НАТО и медији, *Политичка ревија*, бр. 2, Београд, 2008.

Милошевич, Зоран: *Из Малоруссов в Украинцы*, К вопросу об изменении

культурного и национального сознания малороссов, Сатись, Санкт-Петербург,

2009.

Милошевић, Зоран: Европска унија и Русија – стратешко партнерство или

стратешка заблуда? *Политичка ревија*, бр. 4, Београд, 2008.

Милошевић, Зоран: Заблуде о НАТО – пакту, у зборнику: *Србија – безбедносни и*

институционални изазови, приредио: Радослав Гађиновић, Институт за политичке

студије, Београд, 2009.

Милошевич, Зоран: Заблуждения в отношении НАТО,

<http://www.russworld.ru/index.php/2009-04-11-12-40-20/2009-04-11-14-20-59/130>

[2009-08-10-09-00-07](http://www.russworld.ru/index.php/2009-08-10-09-00-07)

Милошевич, Зоран: «Путинизм» -современная идеология Российской федерации,

Вестник Череповецкого государственного университета, №1, череповец, 2009.

Милошевич, Зоран: Особенности русского национализма, у: *Феномен*

гражданского сознания в российском обществе конца XIX – начала XX вв.

Деятельность братьев Верещагиных, Материалы всероссийской научной

конференции, Череповец, 2008.

[НАТО и Россия. Хроника отношений. http://green-observer.livejournal.com/1367.html](http://green-observer.livejournal.com/1367.html)

Независимая газета, 09. 10. 2009.

Предсказање, Декларација Министарства спољних послова СССР-а у погледу

пакта северног Атлантика”, Прометеј, Београд, 1999.

Православље, 1. јул 2009.

Русија и Балкан, приредио: Зоран Милошевић, Институт за политичке студије,

Београд, 2008.

Сестанович, Стивен: Может ли НАТО быть полезной России? *Независимая газета*,

15-16. 07. 2007.

---

[1] Види: *Предсказање*, Декларација Министарства спољних послова СССР-а у погледу пакта северног Атлантика”, Прометеј, Београд, 1999.

[2] Исто, стр. 12 – 13.

[3] Исто, стр. 14.

[4] Види: Зоран Милошевић, *Заблуде о НАТО – пакту*, у зборнику: *Србија – безбедносни и институционални изазови*, приредио: Радослав Гаћиновић, Институт за политичке студије, Београд, 2009, стр. 63 – 76. Упор: Зоран Милошевић, *Заблуждения в отношении НАТО*, <http://www.russworld.ru/index.php/2009-04-11-12-40-20/2009-04-11-14-20-59/130-2009-08-10-09-00-07>

[5] Оно што је занимљиво јесте да чланице НАТО-а свакодневно воде медијски рат против Русије и њене политичке елите, посебно Владимира Путина. Нема дана а да се на Западу не објави гомила конструкција или измошљитина и најружнијих текстова о Русији. Према истраживањима Pew Project on Global Attitudes, јавно мњење Француске и Немачке има ружније мишљење о Русији, од екстремно антируски профилисане Пољске па до.... Рад медија, наравно, контролишу, на овај или онај начин, владе, а то значи да антируски став западних медија није случајан. Види: Стивен Сестанович, *Может ли НАТО быть полезной России?*

Независима

газета

, 15-16. 07. 2007; Упор.: Зоран Милошевић, «Путинизм»

- современная идеология Российской федерации,

Вестник Череповецкого государственного университета

, N

9

1, череповец, 2009, с. 46 – 51; Зоран Милошевић,

НАТО и медији,

Политичка ревија

, бр. 2, Београд, 2008, стр. 541 – 550.

[6] Руски експерти за НАТО су скоро сагласни да не треба веровати у декларисане циљеве Алијансе у Авганистану (борба против тероризма). Према њиховим мишљењима, за овај циљ не треба толика армада. Наиме, под овим изговором на јужним границама Русије створена је војно-геострашка база, потпуно сувишна за борбу против тероризма (мале групе људи). Ова војска има огромну логистику, те за само седам дана да се претвори у ударну борбену групу за напад у било ком смеру, па тако и на Русију. Ту се мисли на војне, економске и медијске објекте у Русији (Урал и Сибир); такође ова армада досеже све државе Средње Азије, Иран, Пакистан, НДР Кореју и Кину. САД желе да своје војнике из Ирака пребаце у авганистанску провинцију Хиљменд, коју сада формално контролишу Британци, а у стварности покрет «талибан». У овој провинцији се

Русија и НАТО

Пише: Зоран Милошевић
понедељак, 19 октобар 2009 12:30

производи око 50 посто авганистанског хероина који стиже, пре свега у Русију, али и на остала тржишта.

Оно што још подстиче руске сумње у намере НАТО-а јесте да су Алијанса и САД створиле значајну агентуру (обавештајну структуру), да тесно сарађују са државама у региону, али не и са Русијом.

[7] Боевое предложение, НАТО втягивает Россию в военную кампанию в Афганистане, <http://novopol.ru/text76850.html> (09 октябрия 2009)

[8] Види: Зоран Милошевич, Особенности русского национализма, у: *Феномен гражданского сознания в российском обществе конца XIX – начала XX вв. Деятельность братьев Верещагиных*, Материалы всероссийской научной конференции, Череповец, 2008, стр. 14 – 29.

[9] Руске обавештајне службе предале су недавно САД податке о 175 нарко-картела у Авганистану које воде 50 нарко-босова. Види: [Олег Кирьянов](#), НАТО зовет Россию на войну в Афганистан, <http://www.rg.ru/2009/10/08/nato-site-anons.html>

[10] Боевое предложение, НАТО втягивает Россию в военную кампанию в Афганистане, <http://novopol.ru/text76850.html> (09 октябрия 2009)

[11] [НАТО и Россия. Хроника отношений.](#) <http://green-observer.livejournal.com/1367.html>

[12] Александр Владимиров, РОССИЯ и НАТО - цивилизационный аспект настоящих и будущих отношений, http://www.kadet.ru/lichno/vlad_v/Russia&NATO.htm

[13] Слободан Антонић у интервјуу «Православљу» каже: «На сабљи, сребрњацима и лажима не може се ни засновати, ни одржати царство. Потребна је идеја, а у примеру обнове Русије види се колико је она важна. Иза успона Русије стоји идеја суштински другачије културе. То је идеја да је духовно једнако важно, ако не и важније, од материјалног. Није се Русија усправила и већ сада стала наспрам САД зато што је економски сустигла Америку. Она је то урадила зато што верује да је као нација једнако вредна колико и америчка. Из тог духа, а не из цене нафте, уследио је успон Русије. Тај дух једнакости, достојанства, усправности суштински је субверзиван за глобалистичке структуре. ... Та идеја је неспојива са ропским духом.» *Православље*, 1. јул 2009, стр. 21.

[14] Александр Владимиров, РОССИЯ и НАТО - цивилизационный аспект настоящих и будущих отношений, http://www.kadet.ru/lichno/vlad_v/Russia&NATO.htm

[15] Види: Зоран Милошевић, О правима руске националне мањине у прибалтичким државама, *Српска политичка мисао*, бр. 1 – 2, Београд, 2005, стр. 139 – 146.

[16] Види: Зоран Милошевич, *Из Малоруссов в Украинцы*, К вопросу об изменении культурного и национального сознания малоруссов, Сатись, Санкт-Петербург, 2009.

[17] Види: Зоран Милошевић, Европска унија и Русија – стратешко партнерство или стратешка заблуда?, *Политичка ревија*, бр. 4, Београд, 2008, стр. 1043 – 1052.

[18] Независимая газета, 09. 10. 2009.; Корресподент, 07. 10. 2009.

[19] Како, на пример, објаснити да НАТО и даље настоји да онемогући добру позицију Русије у Србији, Грчкој, Бугарској итд. Наиме, познато је да су, на пример, српско-руски односи мета обавештајне делатности НАТО служби и да се они прате и анализирају (често злонамерно). Види: *Русија и Балкан*, приредио: Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Београд, 2008.